ВІДГУК

на дисертацію СОВЕРДИ ІРИНИ ЮРІЇВНИ
«Програмування занять спортом для всіх у вищих навчальних закладах»,
представлену на здобуття наукового ступеня
кандидата наук з фізичного виховання та спорту зі спеціальності
24.00.02 – фізична культура, фізичне виховання різних груп населення

Актуальність обраної теми дисертації.

Сучасна демографічна ситуація в Україні, зростання рівня захворюваності населення, відставання українців за показниками тривалості життя порівняно з населенням провідних країн світу зумовлюють необхідність першочергового вирішення проблем зміцнення здоров'я людини як найвищої соціальної цінності. За таких умов особливу роль відіграє формування здорового способу життя, важливим чинником якого є рухова активність.

Заняття спортом для всіх у поєднанні з правильним режимом дня та іншими складовими здорового способу життя є найефективнішими заходами у зміцненні та збереженні здоров'я, профілактиці неінфекційних захворювань і загалом покращенні якості життя людини.

Беручи до уваги вищезазначене досліджувана наукова проблема без сумніву є актуальною для теорії і методики фізичного виховання.

Дисертаційна робота виконана відповідно зведеного плану науково-дослідних робіт ДВНЗ "Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника" на 2011–2015 рр. у рамках наукової теми кафедри теорії та методики фізичної культури і спорту факультету фізичного виховання "Фізичне виховання різних груп населення в системі засобів підвищення якості життя та рівня рекреаційної активності" (номер державної реєстрації 0113U002430).

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Аналіз матеріалів дисертації з позиції їх обґрунтованості засвідчує логічний зв'язок назви наукового дослідження з визначеними метою і завданнями. Чітко окреслено теоретичну і методичну основи дослідження,

що передбачало обґрунтування і розроблення структурно-логічної моделі залучення студентів до занять спортом для всіх у процесі фізичного виховання. Об'єкт і предмет дослідження відповідають темі дисертаційної роботи. Використані методи адекватні поставленим завданням.

Досягнення мети дослідження забезпечено поетапним вирішенням чотирьох завдань. Така організація сприяла одержанню необхідних теоретико-емпіричних даних, а коректне застосування методів математичної статистики – підвищенню надійності та об'єктивності зроблених висновків. Зокрема, використовуючи загальнонаукові методи, здобувач опрацювала 240 літературних джерел і одержала ретроспективну інформацію у визначених першим завданням дослідження напрямах.

Вирішуючи інші поставлені завдання, здобувач одержала емпіричні дані, спочатку у ході констатувального, потім – двоетапного формувального педагогічних експериментів. На етапі констатувального експерименту були одержані дані щодо виявлення рівня готовності студентів за такими показниками: мотивація та зацікавленість до занять фізичними вправами; рефлексивні здібності щодо занять фізичними вправами; успішність із навчальної дисципліни "Фізичне виховання" та залишкові знання з основ фізичної культури і спорту.

Одержані дані дозволили виокремити останнє четверте завдання дослідження, яке полягало у розробці й експериментальній перевірці ефективності структурно-логічної моделі залучення студентів до занять спортом для всіх у процесі фізичного виховання. Експериментальна перевірка розробленої моделі дозволила визначити її ефективність у вирішенні поставлених завдань.

Вищезазначене викладено в основному тексті роботи, що складається з переліку умовних позначень, вступу, п'яти розділів, практичних рекомендацій, висновків, списку використаних літературних джерел і додатків. У вступі обґрунтовано вибір теми дисертаційної роботи, наведено аргументи на користь використаного методологічного апарату і необхідності проведення досліджень у визначеному науковому напрямі.

Текст першого розділу присвячено аналізу засадничих понять процесу залучення студентів до занять спортом для всіх у процесі фізичного виховання; викладено основний зміст поняття "спорт для всіх" та пояснена необхідність використання поняття "залучення до занять спортом для всіх у процесі фізичного виховання". Крім того, з'ясовано важливість спорту для всіх як невід'ємної складової здорового способу життя. Виявлено, що готовність студентів до занять спортом для всіх у процесі фізичного виховання повинна включати чотири компоненти: мотиваційний, когнітивний, рефлексивний і фізичний. Обсяг розділу не перевищує визначену норму. Наведена у цьому розділі інформація дозволила виокремити невирішені питання, сприяла вибору адекватних методів і оптимальній організації експериментальних досліджень. Останні знайшли відображення у другому розділі дисертаційної роботи.

Третій розділ присвячений аналізу й узагальненню даних, одержаних під час констатувального експерименту, а також представлено авторську методику оцінювання готовності студентів до занять спортом для всіх у процесі фізичного виховання, у четвертому розділі обґрунтовується й експериментально перевіряється ефективність структурно-логічної моделі залучення студентів до занять спортом для всіх у процесі фізичного виховання. Висновки, наведені наприкінці кожного з цих розділів, узагальнюють одержані результати.

Сформульовані висновки у повній мірі відображають результати проведених досліджень та засвідчують вирішення поставлених завдань і досягнення мети. На нашу думку важливим для теорії і методики фізичного виховання є висновок щодо урізноманітнення навчальної програми з дисципліни "Фізичне виховання" шляхом впровадження нових сучасних оздоровчих технологій та систем, яке дасть можливість зробити процес фізичного виховання більш цікавим та ефективним. Водночас важливе значення має висновок про теоретико-методичну підготовку як складову змісту програми вдосконалення процесу фізичного виховання в контексті залучення студентів до занять спортом для всіх, яка передбачала: посилення в студентської молоді мотивації до самовдосконалення, саморозвитку;

ознайомлення з особливостями занять йогою як варіанту занять спортом для всіх; курс міні-лекцій для формування компетентності студентів щодо використання занять фізичними вправами у повсякденному житті.

Достовірність результатів та їхня новизна. Результати дисертаційної роботи відповідають наступним характеристикам. Достатньою тривалістю педагогічних експериментів. Необхідною кількістю вибірки досліджуваних. Використанням методів математичної статистики під час аналізу одержаних емпіричних даних. Кількістю показників, що вивчалися, як на етапі констатувального, так і двоетапного формувального експериментів.

Здобувачем уперше обґрунтовано структуру готовності студентської молоді до занять спортом для всіх у процесі фізичного виховання та розроблено авторську методику оцінювання рівня готовності студентів до занять спортом для всіх у процесі фізичного виховання, що включає складові компоненти, які дозволяють визначити: мотиваційний – рівень наявної зацікавленості та мотивації до занять фізичними вправами; когнітивний – рівень залишкових знань студентів з основ фізичної культури і спорту; рефлексивний – рівень рефлексивних здібностей до занять фізичними вправами (загальної та особистісної рефлексії); фізичний – рівень успішності студентів з навчальної дисципліни "фізичне виховання". Методика покладена в основу мети, завдань, а також структурно-логічної моделі і критеріїв ефективності. Розроблено та експериментально обґрунтовано структурно-логічну модель залучення студентів до занять спортом для всіх у процесі фізичного виховання (із застосуванням елементів йоги), яка включала в себе програму вдосконалення фізичного виховання в контексті залучення студентів до занять спортом для всіх. Зміст програми спрямовувався на вивчення сучасних засад формування здоров'я, ознайомлення з основними принципами побудови занять оздоровчого характеру, а також на формування у студентів рефлексивних здібностей щодо занять фізичними вправами та здобуття ними власних навиків, умінь для впровадження ідей занять спортом для всіх у повсякденне життя.

Практичне значення дослідження полягає в можливості застосування її теоретичних положень і практичних напрацювань у напрямі корекції порушень постави студентів у процесі фізичного виховання у ВНЗ з використанням елементів йоги як варіанту занять спортом для всіх.

Результати досліджень впроваджено в навчальний процес з навчальної дисципліни "фізичне виховання" Педагогічного інституту ДВНЗ "Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника" та кафедри педагогіки і психології Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Практичне значення полягає також у розробці практичних рекомендацій для науково-педагогічних працівників та керівників ВНЗ з метою підвищення готовності студентської молоді до занять спортом для всіх у процесі навчальних занять та забезпечення необхідних умов для фізичного удосконалення з обов'язковою орієнтацією на сьогоднішню вітчизняну систему освіти.

Повнота викладення результатів роботи в опублікованих працях і авторефераті. Результати дослідження висвітлено у дев'яти наукових працях, з яких: п'ять – статті у спеціалізованих фахових виданнях України, з них дві входять до міжнародних науково-метричних баз даних; чотири – публікації в журналах, збірниках матеріалів конференцій, інших наукових виданнях. Зміст автореферату відповідає змісту дисертаційної роботи та відображає її основні положення.

Зауваження до змісту дисертації й автореферату. Дисертаційна робота містить технічні помилки.

1. с. 11, 12, 13, 23, 24, 35, 36, 37, 40, 44, 48, 79, 80, 99, 103, 132.

2. На сторінці 36 автор вказує третій, четвертий, та п'ятий принципи йоги як оздоровчої системи, не вказавши перший та другий.

3. Не коректною є назва публікації автора за номером 152 у списку використаних джерел.

4. У другому розділі дисертації с. 54 (Організація дослідження) вказана загальна вибірка, проте не поточнена кількість досліджуваних експериментальної та контрольної груп.

У зв'язку з дискусійним характером нижченаведені питання потребують відповідей від здобувача:

1. У тексті дисертації (сторінка 6) та авторефераті (сторінка 1) автор зазначає, що «…згідно чинних нормативних актів, у вищих навчальних закладах систематичність рухової активності студентів обумовлюється проведенням занять з дисципліни "фізичне виховання" тільки двічі на тиждень» і яка є «…обов'язковою у всіх ВНЗ» (сторінка 40). Проте за рекомендаціями Міністерства освіти і науки України (додаток до листа МОН від 25.09.2015 за №1/9-454) щодо організації фізичного виховання пропонуються такі базові моделі реалізації цієї дисципліни у ВНЗ: 1) секційна, 2) професійно орієнтована, 3) традиційна, 4) індивідуальна. Потребує уточнення, як Ви впроваджували розроблену технологію залучення студентів до занять спортом для всіх у вищих навчальних закладах, які обрали не традиційну модель організації фізичного виховання.

2. Спорт для всіх – це самостійне соціальне явище, що полягає у регулярному використанні різними групами населення доступних видів рухової активності саме під час дозвілля. Тому потребує уточнення, у якій формі Ви реалізовували мотиваційно-інформаційний, рефлексивний та практичний етапи розробленої моделі.

3. Одне із основних завдань авторської програми передбачало формування мотивації студентів до систематичних занять руховою активністю. Скажіть, будь ласка, мотивацію у студентів Ви формували чи посилювали, і чи було проведено визначення вхідного та підсумкового рівня мотивації до означеної активності?

4. Також потребує уточнення, чи однаковий вплив занять з елементами йоги на фізичну підготовленість дівчат і хлопців.

Наведені зауваження і дискусійні питання не мають принципового характеру, оскільки не впливають на одержані результати та висновки, а отже не знижують рівень виконання та загальну оцінку дисертаційної роботи.

Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам. Дисертація «Програмування занять спортом для всіх у вищих навчальних закладах» подається вперше, є самостійною, завершеною науковою працею що розв'язує важливе наукове завдання галузі фізичного виховання і спорту. Робота відповідає вимогам пункту 11 «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вчених звань старшого наукового співробітника» затвердженого постановою Кабінету Міністрів України за № 567 від 24 липня 2013 року та шифру спеціальності 24.00.02 – фізична культура, фізичне виховання різних груп населення, а її автор Соверда Ірина Юріївна заслуговує на присудження їй наукового ступеня кандидата наук з фізичного виховання та спорту.

Офіційний опонент:

кандидат наук з фізичного
виховання та спорту, доцент
кафедри спорту і спортивних
ігор Кам'янець-Подільського
національного університету
імені Івана Огієнка **Юрчишин Ю.В.**

Міністерство освіти і науки України Подільський національний університет імені Івана Огієнка Кам'янець-Подільський ідентифікаційний код 02125618

Юрчишина Ю.В. засвідчую

Начальник навчального відділу Боднар І.Є.

Прикарпатський національний університет ім. Василя Стефаника
НАКАЗ № 03.02-11/501
04 12 2015